

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp besluit van de Vlaamse Regering betreffende de
vrijwillige stopzetting van varkensstallen
- Tweede principiële goedkeuring

Op 23 februari 2022 werd binnen de Vlaamse Regering een akkoord bereikt over de aanpak van het stikstofprobleem. In dat akkoord zijn verschillende maatregelen opgenomen. De Vlaamse Regering besliste onder meer dat in 2022 een oproep tot vrijwillige stopzetting georganiseerd wordt voor alle exploitaties waar varkens gehouden worden met een impactscore hoger dan 0,5%.

Met het voorliggende ontwerp van besluit worden de nadere regels bepaald met betrekking tot de oproep tot vrijwillige stopzetting.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Omgeving

Beleidsveld: Omgeving en natuur

ISE 12. Water

SD 7. De nutriëntenverliezen vanuit de land- en tuinbouw naar het oppervlakte- en grondwater verder verminderen

OD 1. Onderlinge afstemming Vlaams landbouwbeleid, MAP 6 en stroomgebiedbeheerplannen

OD 3. Handhaving mestbeleid versterken door efficiëntere controlemethodes en innovatie

ISE 11. Lucht

SD 1. We gaan voor zuivere lucht

OD 7. Emissies in de industrie en landbouw verminderen

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het als bijlage 1 toegevoegd ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd uitgewerkt op basis van de conceptnota PAS van 23 februari 2022 (VR 2022 2302 MED.0068/2).

Het als bijlage 1 toegevoegd ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2022/158 van 27 april 2022.

Op 24 juni 2022 heeft de Vlaamse Regering het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering principieel goedgekeurd, en de Vlaamse minister, bevoegd voor de omgeving en de natuur, gelast over voornoemd ontwerp van besluit het advies in te winnen van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (hierna VTC) en de Raad van State en het aan te melden bij de Europese Commissie.

Op 19 juli 2022 verleende de VTC haar advies over voorliggend ontwerp van besluit. Het advies gaat als bijlage 2. In haar advies is de VTC van oordeel dat het voorgelegde ontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat in het ontwerp en de nota een aantal elementen bijkomend zouden worden geïmplementeerd. Het betreft de volgende elementen.

De VTC verzoekt om de wettelijke basis van het ontwerp van besluit te verduidelijken. Hiervoor wordt verwezen naar de bespreking van het advies van de Raad van State.

De VTC verzoekt om in de nota de rechtvaardigingsgrond toe te voegen en te verduidelijken. Deze rechtvaardigingsgrond is terug te vinden in artikel 6, lid 1, e, van de AVG, dat stipuleert dat de verwerking van persoonsgegevens rechtmatig is wanneer de verwerking noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van algemeen belang. Zoals nader verduidelijkt in de nota en in het ontwerp van besluit is het doel van het ontwerp van besluit er onder meer in gelegen om de varkensstapel met 30% te doen verminderen. Dit doel past in een ruimer PAS-kader dat er op gericht is om de stikstofuitstoot vanwege de landbouwsector te reduceren. Voorliggend ontwerp van besluit vormt een cruciaal onderdeel om dit doel te bereiken, en in die context is de verwerking van persoonsgegevens, vermeld in het ontwerp van besluit, rechtmatig.

De VTC verzoekt om de verwerkingsverantwoordelijke op te nemen in het ontwerp van besluit. De Vlaamse Landmaatschappij zal optreden als verwerkingsverantwoordelijke. Betrokkenen zullen hun aanvraag van een stopzettingsvergoeding of sloopvergoeding met een beveiligde zending indienen bij de VLM, die hun gegevens zal verwerken voor de doeleinden bepaald in het ontwerp van besluit. De VLM zal de betrokkenen informeren over hun rechten op basis van artikel 15 tot en met 22 van de algemene verordening gegevensbescherming. De VLM zal de persoonsgegevens verder verwerken voor doeleinden die verenigbaar zijn met het doel waarvoor de persoonsgegevens oorspronkelijk werden verzameld.

De VTC verzoekt te verantwoorden waarom de persoonsgegevens van anderen dan de aanvragers verwerkt worden. De 'anderen' waarnaar de VTC verwijst zijn allen betrokken bij de stal waarvoor de stopzettingsvergoeding of sloopvergoeding wordt aangevraagd. Hun betrokkenheid bij de stal in kwestie is van die aard dat hun toestemming onontbeerlijk is bij het aanvragen van een stopzettingsvergoeding of sloopvergoeding. Dit verantwoordt waarom de gegevens van die personen verwerkt worden.

De VTC verzoekt de bewaartermijn te bepalen. Het ontwerp van besluit werd dienaangaande aangepast.

De VTC verzoekt de transparantiemaatregelen uit te werken. Het ontwerp van besluit werd dienaangaande aangepast.

Op 8 augustus 2022 verleende de Raad van State haar advies over voorliggend ontwerp van besluit. Het advies gaat als bijlage 3.

In haar advies maakt de Raad van State opmerkingen over de volgende punten:

1° De Raad van State merkt op dat het ontwerp geen rechtsgrond kan vinden in de artikelen 4, 40 en 41 van het Mestdecreet.

Artikel 4 van het Mestdecreet stelt onder meer dat de Vlaamse Landmaatschappij gegevens kan uitwisselen met derden die noodzakelijk zouden zijn voor de uitoefening van haar taken. Als dusdanig biedt vermeld artikel rechtsgrond voor het uitwerken van een protocol tussen de Vlaamse Landmaatschappij en het departement Landbouw en Visserij met het oog op de uitwisseling van gegevens die noodzakelijk zouden zijn voor de uitvoering van de voorliggende regeling.

Volgens de Raad zouden de artikelen 40 en 41 van het Mestdecreet passen in een gebiedsgericht beleid, waarbinnen het voorliggende ontwerp niet zou zijn gesitueerd. Artikel 40 van het Mestdecreet luidt als volgt: *'De Vlaamse Regering kan een regeling voor het opkopen van nutriëntenemissierechten vaststellen. Het opkopen van nutriëntenemissierechten kan gebiedsgericht in functie van milieuresultaten plaatsvinden.'* Als dusdanig bevat artikel 40 van het Mestdecreet twee relevante aspecten. Enerzijds kan er een regeling voor het opkopen van nutriëntenemissierechten worden vastgesteld. Anderzijds kan het opkopen van nutriëntenemissierechten gebiedsgericht gebeuren in functie van milieuresultaten. Beide aspecten zijn duidelijk onderscheiden van elkaar en hebben een potentieel karakter, in die zin dat er geen verplichting rust op de Vlaamse Regering om een regeling tot het opkopen van nutriëntenemissierechten vast te stellen, noch om deze regeling gebiedsgericht te laten plaatsvinden. De Vlaamse Regering heeft de mogelijkheid om een regeling tot het opkopen van nutriëntenemissierechten vast te stellen, en indien zij gebruik maakt van deze mogelijkheid, heeft zij tevens de mogelijkheid om het opkopen van de nutriëntenemissierechten gebiedsgericht te plaatsvinden. Met andere woorden, er is geen verplichting voor de Vlaamse Regering om, indien zij een regeling tot het opkopen van nutriëntenemissierechten vaststelt, zoals dit bij voorliggend ontwerp het geval is, dit gebiedsgericht te laten plaatsvinden. In de hypothese dat artikel 40 van het Mestdecreet alsnog gelezen zou moeten worden als dat het opkopen van nutriëntenemissierechten toch gebiedsgericht zou *moeten* gebeuren, dan kan gesteld worden dat voorliggend ontwerp aan deze voorwaarde voldoet. Het ontwerp van besluit is een regeling die past binnen het ruimere PAS-kader. Dit PAS-kader heeft als doel bij te dragen aan de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor Europees beschermde natuur door de impact van stikstofdepositie op Speciale Beschermingszones aangewezen in toepassing van de Habitatrichtlijn structureel en planmatig terug te dringen. De PAS baseert zich op een gebiedsgerichte analyse van de emissies en de depositie van stikstofoxiden en ammoniak. De PAS is opgevat als een omvattend realisatiegericht programma, met als belangrijk onderdeel het implementeren van brongerichte maatregelen om de emissie en depositie van stikstof te verminderen.

De oproep naar de varkenshouderijen is beperkt tot varkenshouderijen met een impactscore > 0,5% op nabijgelegen speciale beschermingszones aangewezen in uitvoering van de Habitatrichtlijn. De impactscore is de procentuele bijdrage van de varkenshouderij aan de kritische depositiewaarde voor de habitattypen (actueel en te realiseren) in de speciale beschermingszones aangewezen in uitvoering van de Habitatrichtlijn. Bijkomend wordt gewerkt met een vast budget die toegekend wordt aan de kandidaat-stoppers met de hoogste impactscore. Het betekent dat enkel de varkenshouderijen zullen worden stopgezet die het meest bijdragen aan de depositie in de speciale beschermingszones en gelegen zijn in de onmiddellijke nabijheid van de speciale beschermingszones. De regeling voor het vrijwillig stopzetten van varkensstallen is dus wel degelijk gebiedsgericht. Het ontwerp van besluit wordt dan ook niet aan deze opmerking van de Raad van State aangepast.

Artikel 41 van het Mestdecreet stelt dat de Vlaamse Regering, in functie van de nitraat- en fosfaatconcentratie in de oppervlaktewateren en in het grondwater, onder meer de vestiging of uitbreiding van veeteeltbedrijven kan regelen of beperken in bepaalde gemeenten. Vermeld artikel kan dienen als rechtsgrond voor de voorliggende regeling. Overeenkomstig artikel 6 van het Mestdecreet is het gehele grondgebied van het Vlaamse Gewest aangeduid als kwetsbare zone water. Dit zijn zones die, onder meer op basis van de nitraat- en fosfaatconcentratie in de oppervlaktewateren in die zones, beschouwd worden als gebieden die, door afwatering, bijdragen aan de verontreiniging van het oppervlakte- en grondwater. Als dusdanig zijn dit gebieden waar extra maatregelen, bijvoorbeeld als vermeld in artikel 41, noodzakelijk zijn om de verontreiniging in kwestie te beperken en te verminderen. De voorliggende regeling past in dit kader, in die zin dat de regeling er onder meer op gericht is om de varkensstapel te reduceren, wat tot minder mestproductie en minder mestafzet zal leiden, wat op zijn beurt kan leiden tot een verbetering van de waterkwaliteit. De regeling heeft betrekking op alle gemeentes van het Vlaamse Gewest, wat overeenkomt met het gegeven dat het gehele grondgebied van het Vlaamse Gewest is aangeduid als kwetsbare zone.

2° De Raad van State merkt op dat er geen rechtsgrond zou kunnen worden gevonden in artikel 9, eerste lid, 1° van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid. De voorliggende regeling zou buiten het toepassingsgebied van dit decreet vallen, zoals omschreven in artikel 3 van het decreet. De Raad van State komt tot deze conclusie door in artikel 3, §1, tweede lid, van het decreet een limitatieve opsomming te lezen. Uit de redactie van dit tweede lid blijkt echter duidelijk dat het om een niet limitatieve opsomming gaat. Artikel 9, eerste lid, 1° van het decreet biedt dan ook rechtsgrond voor het ontwerp van besluit.

3° De Raad van State betwijfelt of artikel 9, eerste lid, 5° van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid wel een rechtsgrond kan bieden voor het ontwerp van besluit. De Raad is immers van oordeel dat er geen crisissituatie zou zijn die zou nopen tot flankerende maatregelen om de leefbaarheid van bestaande bedrijven te verbeteren. De steunmaatregel zou volgens de Raad van State los staan van bestaande bedrijven en gericht zijn op een substantiële reductie van ammoniakuitstoot

Artikel 9, eerste lid, 5° biedt wel rechtsgrond voor het voorliggende ontwerp. In tegenstelling tot wat de Raad van State lijkt te suggereren is de crisissituatie die in de memorie van toelichting bij het toenmalige ontwerp van decreet wordt vermeld slechts een niet limitatief voorbeeld van "veranderende omgevingsfactoren". Er is geen limitatieve lijst voorzien van veranderende omgevingsfactoren. Er kan niet worden ontkend dat de beslissing van de Vlaamse Regering van 23 februari 2022 een goed voorbeeld is van veranderende omgevingsomstandigheden voor de agrarische ondernemers die noopt tot het nemen van flankerende maatregelen. De in het voorliggende ontwerp voorziene flankerende maatregel moet landbouwers die geconfronteerd worden met deze veranderende omgevingsfactoren in staat stellen te beslissen niet langer varkens te produceren. Dit neemt echter niet weg dat ze de vergoeding die ze zullen ontvangen kunnen aanwenden om een andere landbouwactiviteit voort te zetten of verder uit te bouwen, zolang aan de in dit besluit voorziene steunvoorwaarden is voldaan. Het ontwerp wordt dan ook niet aan deze opmerking van de Raad van State aangepast.

4° de Raad van State stelt dat de oprichting van een commissie voor de vrijwillige stopzetting van varkensstallen, waarin het ontwerp van besluit in voorziet, niet kan op basis van de in de aanhef vermelde rechtsgronden. Het ontwerp van besluit werd dienaangaande aangepast, in die zin dat de bepalingen inzake de oprichting en werking van de commissie in kwestie geschrapt zijn.

5° de Raad van state stelt dat de definitie van de term 'stal' niet duidelijk genoeg is. Met name stelt zij dat het niet duidelijk is welke specifieke ruimten of aansluitende aanhorigheden beschouwd kunnen worden als zijnde (een deel van) een stal. Het ontwerp van besluit werd dienaangaande aangepast.

6° de Raad van State stelt dat moet verduidelijkt worden dat het de eigenaar van de stallen en de erfverharding is, die in aanmerking komt voor een sloopvergoeding, en niet de eigenaar van de grondoppervlakte. Het ontwerp van besluit werd dienaangaande aangepast.

5° de Raad van State stelt dat nader verduidelijkt moet worden op welke wijze de oppervlakte berekend wordt bij de bepaling van de hoogte van de sloopvergoeding. Het ontwerp van besluit werd dienaangaande aangepast.

6° de Raad van State stelt dat nader verduidelijkt moet worden wat verstaan dient te worden onder de 'totale sloopkost' als vermeld in artikel 8 van het ontwerp van besluit. Onder dit begrip dient verstaan te worden: de kosten die gemaakt werden voor de werken en acties die nodig waren om de sloop van de gebouwen in kwestie uit te kunnen voeren.

7° de Raad van State stelt dat nader verduidelijkt moet worden wat verstaan dient te worden onder 'in hun totaliteit', als vermeld in artikel 7, 6° van het ontwerp van besluit. De vermelde bepaling heeft betrekking op het gegeven dat de stal en de erfverharding in hun totaliteit gesloopt moeten worden, om in aanmerking te komen voor een sloopvergoeding. Het ontwerp van besluit werd dienaangaande aangepast, in die zin dat middels de gewijzigde definitie van stal duidelijker afgebakend is welke gebouwen en ruimtes beschouwd moeten worden als zijnde de stal, en dat al deze gebouwen en ruimtes, met inbegrip van kelders en funderingen, in hun geheel gesloopt moeten worden om in aanmerking te komen voor een sloopvergoeding.

8° de Raad van State stelt dat de term 'effenen', als vermeld in artikel 7, 8° van het ontwerp van besluit, niet altijd voor eenduidige interpretatie vatbaar is. De term effenen dient, in de gegeven situatie, op die wijze geïnterpreteerd te worden dat, nadat de stal en de erfverharding in hun totaliteit gesloopt werden, de plek waar de stal en de erfverharding zich bevond, gelijk wordt gemaakt met de omliggende grond.

9° de Raad van State stelt de vraag hoe de ontworpen regeling zich verhoudt tot andere regelingen en tot het omgevingsrecht in het bijzonder. Concreet stelt de Raad van State dat de bepaling, vermeld in artikel 4, eerste lid, 8°, e), (ex artikel 4, eerste lid, 8°, d) die stelt dat, om in aanmerking te komen voor een stopzettingsvergoeding, de bepalingen nageleefd moeten worden van de regelgeving over de zonevreemde functiewijzigingen van gebouwen als er een andere functie dan landbouwfunctie aan de stal in kwestie wordt gegeven, overbodig is, in die zin dat ze louter de decretale mogelijkheden ter zake lijkt te hernemen. Het klopt inderdaad dat vermelde bepaling de decretale mogelijkheden ter zake herneemt, maar de functie van de vermelde bepaling is erin gelegen om de verkrijging of het behouden van de stopzettingsvergoeding te verbinden aan de naleving van de vermelde regelgeving. In andere woorden, als de exploitant de regelgeving inzake de zonevreemde functiewijzigingen, in het geval zij toepassing vindt, niet naleeft, is dit een grond om, overeenkomstig artikel 4, eerste lid, 8°, e), (ex artikel 4, eerste lid, 8°, d) de stopzettingsvergoeding niet uit te keren of, in het geval zij reeds werd uitgekeerd, terug te vorderen. De Raad van State stelt verder dat het gegeven dat er een andere functie dan landbouwfunctie aan de stal in kwestie wordt gegeven, dat dit niet steeds een zonevreemde functiewijziging betreft en dat als dusdanig ook niet steeds de regelgeving inzake zonevreemde functiewijzigingen toepassing vindt. Het ontwerp van besluit werd dienaangaande aangepast.

10° de Raad van State heeft verschillende opmerkingen aangaande de impactscore, als vermeld in artikel 4 van het ontwerp van besluit.

Allereerst stelt de Raad van State dat in het vermeld artikel twee maal melding wordt gemaakt van het begrip 'impactscore'. De Raad van State stelt dat het onduidelijk is op welke wijze deze twee impactscores zich ten opzichte van elkaar verhouden. De impactscore, vermeld in artikel 4, eerste lid, 1°, en de impactscore, vermeld in artikel 4, tweede lid, zijn verschillend op het vlak van welke gegevens er ingegeven worden. Waar de impactscore, vermeld in artikel 4, eerste lid, 1°, het resultaat is van een desktop berekening uitgevoerd op basis van gegevens waar de Vlaamse

overheid zelf over beschikt, is de impactscore, vermeld in artikel 4, tweede lid het resultaat van een berekening uitgevoerd door de betrokken exploitant door middel van de onlinetoepassing impactscore NH3, waarbij de exploitant zelf de gegevens inbrengt. De exploitant gebruikt actuele gegevens om deze berekening uit te voeren.

De berekening van de impactscore, vermeld in artikel 4, eerste lid, 1°, gebeurt op eenzelfde wijze als de berekening van de impactscore, vermeld in artikel 4, tweede lid. De impactscore, vermeld in artikel 4, eerste lid, 1°, wordt berekend op basis van gegevens waar de Vlaamse overheid op gestructureerde en gestandaardiseerde wijze toegang toe heeft, en die bovendien beschikbaar zijn voor alle in Vlaanderen aanwezige exploitaties, bedrijven en stikstofbronnen. Het gaat met name om de volgende gegevens:

- Veebezetting en staltypes uit de Mestbankaangifte. Het gaat hierbij om de gegevens voor 2021. Met behulp van EMAV 2.1 worden hierbij de emissies bepaald van de verschillende exploitaties. De lijst met diertypes, stalsystemen en bijhorende ammoniak emissiefactoren is gebaseerd op de informatie uit het Richtlijnenboek Landbouwdieren.
- Eén emissiepunt per locatie. In EMAV worden deze dieraantallen per exploitatie dan gekoppeld aan de locaties van de stallen, om een emissiepunt te bepalen. Dat is één locatie per exploitatie. Indien een exploitatie slechts één stal omvat, situeert dit emissiepunt zich 'op' die stal. Bij een exploitatie die meerdere stallen telt, wordt een emissiepunt bepaald in het zwaartepunt van de gekende stallocaties.
- Karakteristieke stalemissies. Er zijn geen systematische gegevens over stalhoogtes, temperaturen, volumestroom (bv. Mechanische t.o.v. natuurlijke ventilatie) en richting van de uitstroom (horizontaal of verticaal) gekend. Dit zijn evenwel allemaal factoren die mee bepalend zijn voor de hoeveelheid ammoniak die in de onmiddellijke omgeving van een exploitatie neerslaat. Daarom wordt gewerkt met een standaard emissiehoogte van 5 meter en wordt er geen pluimstijghoogte meegenomen.
- Habitatkaart. De gebruikte habitatkaart is deze bestaande uit de BWK-kaart versie 2020 en de voorlopige zoekzones versie 0.2 (geopunt, 14/09/2015), die bestaan uit de zoekzones versie 0.2 sensu stricto en de percelen onder passend beheer.
- Depositie- en impactberekening. De doorrekeningen gebeuren met IFDM op een gestandaardiseerde manier voor iedere exploitatie afzonderlijk. In de resultaten wordt dan gekeken naar de scores boven de 0,5%.

Wat betreft de berekening van de impactscore middels de impactscoretool verwijst de Raad van State naar de opmerkingen die ze ter zake had geuit in het decreetsvoorstel aangaande de verlengingsregeling voor vergunningen: ' (...) Er dient nochtans te worden opgemerkt dat noch de door de gemachtigde verstrekte toelichting, noch de omschrijving van de "impactscoretool", zoals ter beschikking gesteld op de website van "Omgeving Vlaanderen", de Raad van State, afdeling Wetgeving, toelaten om te oordelen over de wetenschappelijke deugdelijkheid van deze tool. Het is tevens onduidelijk door wie de tool wordt opgesteld, en op grond van welke onderbouwde criteria de tool zal aangeven dat de exploitatie een risico inhoudt. Het is evenzeer onduidelijk of de tool gebaseerd is op de best beschikbare wetenschappelijke kennis en of deze afdoende zekerheid biedt met betrekking tot de correctheid van de resultaten. De Raad van State, afdeling Wetgeving, dient op dit punt dan ook een voorbehoud te maken.' Op deze opmerking wordt als volgt gerepliceerd. De betreffende onlinetoepassing impactscore NH3 is reeds voorzien in artikel 390/2 van het Omgevingsvergunningsdecreet (ingevoerd bij decreet van 8 december 2017 houdende diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving). Het advies van de Raad van State met nr. 60.566/1 van 2 februari 2017 maakte daar geen opmerkingen bij.

De impactscoretool werd in 2015 ontwikkeld door het VITO (Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek) in opdracht van het ANB (Agentschap voor Natuur en Bos) als instrument voor de

toepassing van (onder meer) de passende beoordeling volgens art. 36ter, §3 van het decreet natuurbehoud, bij vergunningsaanvragen. Deze tool was meer concreet opgezet als middel voor de toepassing van de bij de toepassing van de '[Praktische wegwijzer eutrofiëring via de lucht](#)' en '[Praktische wegwijzer verzuring via de lucht](#)' (eerste versies, gepubliceerd in 2015), die op hun beurt concrete invulling geven aan de algemene werkwijze voor passende beoordelingen beschreven in de Omzendbrief passende beoordeling (eerste versie, Omzendbrief/LNE/2015/1, in 2017 vervangen door Omzendbrief/OMG/2017/01).

De tool heette toen 'Impactscore Ammoniak'. Het beheer ervan werd in 2016 overgenomen door en de operationele werking ervan geïntegreerd op de servers van de toenmalige Afdeling Data- en Informatiebeheer & Digitale Maatschappij van het departement Omgeving (tegenwoordig Afdeling Strategie, Internationaal, Digitalisering en Organisatie), onder de naam 'Impactscoretool' (<https://impactscore.omgeving.vlaanderen.be/>). De inhoud en periodieke update van de tool worden geadviseerd door een expertengroep bestaande uit experts van verschillende administraties en advies- en onderzoeksinstellingen (VMM, VLM, INBO, team MER van departement Omgeving, ILVO en VITO).

Het VITO beheert nog steeds, in samenwerking met de VMM, het rekenhart van de tool, nl. het [VLOPS-IFDM](#) model. VITO en VMM werken dit ook bij op basis van de laatste stand van zaken van de wetenschappelijke kennis. Het VLOPS-IFDM model laat toe deposities veroorzaakt door exploitaties die stikstofverbindingen uitstoten, op hoge resolutie door te rekenen, zie o.a. Lefebvre en Deutsch (2015)¹. Op dezelfde manier rekent dus ook de Impactscoretool, waar het VLOPS-IFDM in ingebouwd is, de stikstofdeposities op de Europees te beschermen habitats in speciale beschermingszones aangewezen met toepassing van de Habitatrichtlijn, in hoge resolutie door. Dit model werkt volgens internationaal erkende methodieken en standaarden en wordt beschouwd als de best beschikbare technologie in Vlaanderen. De werking ervan werd gevalideerd aan de hand van de resultaten van fysieke metingen op het terrein (o.a., Lefebvre en Deutsch, 2015, Deutsch et al., 2019², Hooyberghs et al., 2022³ voor validaties van verschillende modelcomponenten in verschillende omstandigheden) Voor de diverse data waarvan de tool gebruik maakt, worden periodieke updates voorzien op basis van de timing van de beschikbaarheid ervan (meer toelichting in volgende paragraaf over de technische werking van de tool).

De Impactscoretool berekent de totale stikstofdepositie op een locatie evenals de depositie veroorzaakt door de exploitatie die door de gebruiker van de tool ingevoerd wordt (met de daartoe vereiste data). In het geval van overschrijding van de kritische depositiewaarde (KDW) van een Europees te beschermen habitat, als bedoeld in artikel 2, 62° van het decreet natuurbehoud, bepaalt de tool de maximale verhouding van de stikstofdepositie ten gevolge van de uitstoot van de aangevraagde exploitatie ten opzichte van de kritische depositiewaarde (KDW) van alle betrokken stikstofgevoelige (actueel/toekomstig) habitats binnen een straal van 20km rond de bron en voor zover gelegen binnen een speciale beschermingszone aangewezen met toepassing van de Habitatrichtlijn en op voorwaarde dat de instandhoudingsdoelstellingen voor de betrokken speciale beschermingszone ook verbeter- of behoudopgaven bevat voor het habitattype. Dit resultaat, uitgedrukt in procent, wordt de impactscore genoemd.

¹ Lefebvre W. & Deutsch F. (2015). Onderzoek naar de koppeling van de luchtkwaliteitsmodellen VLOPS en IFDM in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Eindrapport. Studie uitgevoerd in opdracht van: Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), afdeling Lucht, Milieu en Communicatie. 2015/RMA/R/18

² Deutsch F, Lefebvre W., Swaans W., Berghmans P., Vanhoof C., Kenis E., De Wit J., (2019). Kwaliteitscontrole van het rekenhart voor stikstofdepositie – bijlage 2: Validatie op basis van metingen van de variatie van ammoniak in natuurgebieden, 2018/MRG/R/1765.

³ Hooyberghs H., De Craemer S., Lefebvre W., Vranckx S., Maiheu B., Trimpeneers E., Vanpoucke C., Janssen S., Meysmans F.J.R., Fierens F. (2022). Validation and optimization of the ATMO-Street air quality model chain by means of a large-scale citizen-science dataset, *Atm. Env.*, 272, doi:10.1016/j.atmosenv.2022.118946

Bij de berekening door de impactscoretool van de stikstofdepositie op de Europees te beschermen habitats, worden er verschillende stappen doorlopen. Met betrekking tot stallen gaat het, samengevat, om de volgende stappen:

- Modellerings emissie. In een eerste stap wordt de emissie of uitstoot van stikstofverbindingen (ammoniak en stikstofoxiden) ten gevolge van het (volledige) project (ic de exploitatie) gemodelleerd. Dit gebeurt op basis van o.a. emissiefactoren en houdt rekening met emissiereducerende staltechnieken die in de aanvraag zijn opgenomen. De aanvrager vult hiertoe per stal diersoort, diercategorie, aantal dieren, staltype, emissiereducerende maatregel(en) en gegevens m.b.t. de ventilatieopening(en) in. Per stal dient er minimaal één ventilatieopening(en) te worden toegevoegd waarbij een keuze moet worden gemaakt tussen een natuurlijk of mechanisch ventilatietype. Voor een natuurlijke ventilatie dient men volgende gegevens op te geven: coördinaten, hoogte en temperatuur van de ventilatieopening(en). Voor een mechanische ventilatie worden nog enkele bijkomende gegevens gevraagd: richting, diameter en debiet. De emissiefactoren worden regelmatig geüpdatet o.b.v. advies van het ILVO (Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek). Dit werkt ook door op en wordt afgestemd met het MER-richtlijnenboek landbouwdieren. De versie zoals gebruikt in het impactscoretool dateert van 1/06/2022 (zie [richtlijnenboek](#)). Hetzelfde geldt voor de emissiereducerende technieken (PAS-lijst), deze dateert van juli 2020 (zie [pas-lijst](#)).
- Modellerings depositie. In een tweede stap worden de gemodelleerde emissies omgezet in ruimtelijk gespreide deposities in hoge resolutie, ic. 20x20m dichtbij de bron en 100x100m verder van de bron. Dit gebeurt o.b.v. het VLOPS-IFDM model, zoals hierboven aangegeven.
- Totale depositie. In een derde stap wordt de depositie ten gevolge de aanvraag bijgeteld bij de achtergronddepositie. Voor de achtergronddepositie wordt de VLOPS-kaart gebruikt, dit is de gemodelleerde totale depositie (in kg N/ha*jaar) op 1x1 km² voor gans Vlaanderen. Deze kaart werd berekend met VLOPS20 (gebaseerd op OPS4.5.2) (VMM, 2020), de emissiecijfers voor NH₃ en NO_x in 2017 en de meteorologische gegevens van 2017 (zie <https://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/07c8bb6a-396a-40e7-98ca-a39e22b10479>). De VLOPS-kaarten worden periodiek geüpdatet.
- Bepalen habitats in overschrijding. In een vierde stap wordt o.b.v. de totale depositie zoals berekend in stap 3 bepaald voor welke percelen met Europees te beschermen habitats de kritische depositiewaarde (KDW) overschreden is. De KDW wordt hierbij gedefinieerd als de grens waarboven het risico bestaat dat de kwaliteit van het habitattype significant wordt aangetast door eutrofiërende (of verzurende) invloed van atmosferische stikstofdepositie ([van Dobben et al. 2012](#)⁴). Op basis van de informatie uit de Nederlandse studies werd door het INBO een analyse uitgevoerd of deze KDW gebruikt kunnen worden in Vlaanderen, wat leidde tot een bevestiging ([Kritische depositiewaarden voor stikstof voor duurzame instandhouding van Europese habitattypen in Vlaanderen \(Hens M., Neiryck J., 2013\)](#)⁵). Voor de ligging van de Europees te beschermen habitats wordt gebruikt gemaakt van de meest recente versie (momenteel v2020) van de BWK-habitatkaart (<https://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/e17fe655-987c-4c5f-bbae-b10dcd4fccc3>) en van de voorlopige zoekzones versie 0.2 (<https://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/c1c4d674-f94a-42b8-a70d-098ddb0e9ced>). De BWK-habitatkaart wordt tweejaarlijks geüpdatet door het INBO; op

⁴ H.F. van Dobben, R. Bobbink, D. Bal en A. van Hinsberg (2012). Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 2397 2397. 68 blz.; 1 fig.; 3 tab.; 21 ref

⁵ Hens M., Neiryck J. (2013). Kritische depositiewaarden voor stikstof voor duurzame instandhouding van Europese habitattypen in Vlaanderen, INBO, nota WBC

dat moment wordt deze ook geïmplementeerd in de impactscoretool. Door per perceel de vergelijking van de KDW's van de percelen van de BWK-habitatkaart en de voorlopige zoekzones met de kaart van de totale depositie (stap 3) te maken, wordt berekend voor welke percelen de KDW wordt overschreden.

- Berekening impactscore. In een laatste stap worden per perceel impactscores berekend op die percelen waar de KDW is overschreden. Dit gebeurt door de gemodelleerde depositie ten gevolge van het volledige project (stap 2) te delen door de KDW van ieder perceel in overschrijding (stap 4), perceel per perceel binnen een straal van 20km rond de bron. De hoogste waarde, uitgedrukt in procent, is de impactscore van de aanvraag. Het is dus de hoogste impact, uitgedrukt als percentage van de KDW, die ten gevolge de stikstofuitstoot van de aanvraag verwacht wordt op de nabijgelegen Europees te beschermen habitats.

11° de Raad van State stelt dat aangetoond moet worden dat, na de stopzetting van de stal in kwestie, het verbod, als vermeld in artikel 4, eerste lid, 8°, a) op het houden van alle dieren vermeld in artikel 30, §3 van het Mestdecreet, de toets aan het gelijkheidsbeginsel doorstaat. Met name stelt de Raad van State dat het niet geheel duidelijk is waarom er in bepaalde gevallen, bijvoorbeeld bij zogenaamde gemengde inrichtingen, geen andere diersoort meer gehouden mag worden terwijl pertinente, bedrijfstechnische of diervriendelijke redenen zouden kunnen oordelen dat in de stal in kwestie, andere dieren ondergebracht zullen worden. Het ontwerp van besluit is er onder meer op gericht bij te dragen aan de doelstelling om tegen 2030 30% minder varkens in Vlaanderen te hebben en op deze wijze de ammoniakuitstoot afkomstig van varkensstallen aanzienlijk te reduceren. Deze doelstelling past binnen het ruimere PAS-kader, dat is opgevat als een omvattend realisatiegericht programma, met als belangrijk onderdeel het implementeren van brongerichte maatregelen om de emissie en depositie van stikstof te verminderen in alle dierlijke sectoren. De PAS heeft ruimere doelstellingen dan de afbouw van de varkensstapel, en omvat ook maatregelen voor piekbelasters, opgelegde emissiereducties voor varkens en pluimvee, emissiereducties voor vleesvee, melkvee en mestkalveren,... Het verbod om in de stopgezette stal nog dieren te houden geeft invulling aan deze ruimere doelstellingen om de emissies in Vlaanderen af te bouwen.

12° de Raad van State geeft ter overweging mee dat, middels de tussenkomst van de decretale regelgever, te regelen dat bepaalde aspecten van het ontwerp van besluit worden opgenomen in het vergunningenregister en dat er voorzien zou worden in een informatieplicht voor de instrumenterende ambtenaar. De bedoeling is om deze elementen nader te regelen via een decretaal initiatief.

13° de Raad van State verwijst naar de voorwaarde, vermeld in artikel 7, 3° van het ontwerp van besluit, dat, om in aanmerking te komen voor een sloopvergoeding, de stal in kwestie over de vereiste, niet vervallen of geschorste vergunningen moet beschikken. De Raad van State stelt dat deze voorwaarde bepaalde gevallen uitsluit die, hoewel zij niet over een vergunning an sich beschikken, wel in overeenstemming zijn met de regelgeving ter zake. De Raad van State verwijst hierbij naar die gevallen vermeld in artikel 4.11.1, 7° en artikel 5.1.3. VCRO. De voorwaarde, vermeld in artikel 7, 3° van het ontwerp van besluit, dient niet op die wijze gelezen te worden dat louter constructies met een vergunning in aanmerking komen voor de sloopvergoeding. Wel dienen constructies, waarbij de regelgeving vereist dat zij over een vergunning beschikken, over een vergunning te beschikken om in aanmerking te komen voor de sloopvergoeding. De door de Raad van State vermelde gevallen worden als dusdanig niet bij voorbaat uitgesloten van het verkrijgen van een sloopvergoeding.

14° de Raad van State stelt dat de beslissings- en kennisgevingstermijn, vermeld in artikel 11, §2 (ex artikel 12, §2) van het ontwerp van besluit, niet is afgestemd op de situatie waarbij de aanvraag niet volledig is en moet vervolledigd worden. Paragraaf twee van vermeld artikel dient op die wijze geïnterpreteerd te worden dat de beslissingstermijn in kwestie zowel van toepassing is op de situatie waarbij de aanvraag volledig is als op de situatie waarbij de aanvraag onvolledig is en nog

vervolledigd moet worden. Door de beslissingstermijn te verlengen van 60 dagen naar 120 dagen is er, wat beide situaties betreft, voldoende tijd om een degelijk onderzoek te voeren en zo een correcte beslissing te nemen.

15° de Raad van State stelt dat met het sloopattest, vermeld in artikel 12, §2, tweede lid (ex artikel 13, §2, tweede lid) van het ontwerp van besluit, allicht het sloopattest in de zin van artikel 4.3.5 Vlarema wordt bedoeld. Het is inderdaad dit sloopattest dat hiermee wordt bedoeld.

16° de Raad van State stelt dat verduidelijkt moet worden dat het effenen de eindstap is bij het slopingsproces. Uit artikel 13 (ex artikel 14) van het ontwerp van besluit, dat stelt dat slechts tot uitbetaling zal overgegaan worden mits vervulling van alle voorwaarden, vermeld in het ontwerp van besluit, in samenhang gelezen met artikel 7, dat de voorwaarden vermeld, waaronder het gegeven dat het terrein geëffend moet zijn, die vervuld moeten zijn om in aanmerking te komen voor een sloopvergoeding, kan afgeleid worden dat het effenen een integraal deel vormt van het slopingsproces.

17° De Raad van State merkt met betrekking tot artikel 14 (ex artikel 15) van het ontwerp op dat niet duidelijk zou zijn wanneer VLIF steun definitief zou zijn verworven en dat artikel 14 (ex artikel 15) van het ontwerp moet worden verduidelijkt. Het artikel is verduidelijkt door een uitdrukkelijke verwijzing naar de regeling inzake terugvordering van door het VLIF uitgekeerde VLIF-steun.

Verder beweert de Raad van State dat de verrekeningsregeling uit het ontwerp moet worden weggelaten, aangezien het niet aan de Vlaamse Regering zou toekomen om met een verrekeningsregeling bedragen aan een afzonderlijke rechtspersoon waarvan de middelen bij decreet zijn vastgesteld en waarbij deze bedragen niet onder de toegekende middelen zouden vallen. Dit is niet correct. Artikel 12, §4 van het decreet van 22 december 1993 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1994 somt zoals de Raad van State aangeeft de middelen van het VLIF op. In artikel 12, §4, a) wordt echter uitdrukkelijk aangegeven dat de terugbetaling van sommen, die voortkomen uit de uitvoering van de taken van het VLIF tot die middelen behoren. In casu gaat het om een dergelijke terugbetaling door de begunstigde van de in het ontwerp voorziene steunregeling, van eerder toegekende VLIF-steun, door verrekening.

Op 8 juli 2022 werd de steunregeling, vermeld in het ontwerp van besluit, aangemeld bij de Europese Commissie. De Europese Commissie stelde hierbij een aantal bijkomende vragen en maakte opmerkingen bij de steunregeling in kwestie. Naar aanleiding van de opmerkingen van de Europese Commissie werd het ontwerp van besluit gewijzigd. Hierbij werd het ontwerp van besluit in overeenstemming gebracht met de relevante bepalingen van de richtsnoeren van de Europese Unie voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandsgebieden. Het betreft de volgende wijzigingen.

1° Het begrip 'levensduur van een stal' werd in artikel 1 gedefinieerd. Deze definitie is van belang bij de bepaling van de hoogte van de stopzettingsvergoeding.

2° Artikel 3 vermeldt de voornaamste voorwaarden, opgenomen in de richtsnoeren van de Europese Unie voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandsgebieden, waaraan voldaan moet zijn opdat de steun verleend kan worden. Op 21 december 2022 werden de nieuwe richtsnoeren gepubliceerd. Artikel 3 werd dienaangaande aangepast. Daarnaast werden er, op vraag van de Europese Commissie, een aantal bijkomende voorwaarden uit de richtsnoeren in kwestie expliciet opgenomen in artikel 3. Het betreft de volgende voorwaarden:

- Conform punt 112 van de richtsnoeren in kwestie worden bepaalde gegevens die betrekking hebben op de steunregeling, bekendgemaakt via de Transparency award module van de Europese Commissie;
- Conform punt 114 van de richtsnoeren in kwestie worden de gegevens die betrekking hebben op de steunregeling ten minste 10 jaar bewaard en blijven deze beschikbaar voor het brede publiek;

- Conform punt 428 van de richtsnoeren in kwestie komen alleen ondernemingen die aan de normen van de Unie voldoen, in aanmerking voor steun. Ondernemingen die niet aan die normen van de Unie voldoen en hun productie hoe dan ook moeten stopzetten, komen niet in aanmerking voor steun. Steun verleend in uitvoering van het ontwerp van besluit wordt enkel aangewend om te voldoen aan de in het ontwerp van besluit vermelde verplichtingen en zal niet worden aangewend om te voldoen aan verplichtingen uitgaande van andere regelgeving;
- Grote ondernemingen komen niet in aanmerking voor een stopzettingsvergoeding of een sloopvergoeding.

3° In artikel 4 werd er een bijkomende bepaling ingeschreven die stelt dat de exploitant van een stopgezette stal, waarvoor een stopzettingsvergoeding werd verleend, niet opnieuw dezelfde activiteit op een andere plaats mag beginnen.

4° De bepaling van de hoogte van de stopzettingsvergoeding, vermeld in artikel 5, werd gewijzigd. De bepaling van de hoogte van de stopzettingsvergoeding wordt nu gekoppeld aan de levensduur van de stal in kwestie. Dienaangaande werd een bijlage toegevoegd waarbij, afhankelijk van de levensduur van de stal in kwestie, de bijhorende vergoeding wordt vermeld.

5° Artikel 8 werd gewijzigd. De sloopvergoeding werd beperkt tot een steunintensiteit van 100% en werd tevens beperkt tot de reële sloopkosten, die middels stukken moet worden aangetoond.

6° In artikel 9 werd, wat betreft de gegevens die gevoegd moeten worden bij een aanvraag tot stopzettingsvergoeding of sloopvergoeding, een bijkomend gegeven vermeld. Met name dient bij de aanvraag in kwestie ook verduidelijkt te worden in welk jaar gestart werd met de bouw van de stal of stallen waarvoor een stopzettingsvergoeding wordt gevraagd. Dit gegeven is relevant voor de bepaling van de hoogte van de stopzettingsvergoeding.

Op 9 maart 2023 keurde de Europese Commissie de vrijwillige stopzettingsregeling van varkensstallen goed.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Om tot een gunstige staat van instandhouding te komen van de Europees te beschermen natuur is een reductie van ammoniakuitstoot, onder meer afkomstig van varkensbedrijven, noodzakelijk. Om deze doelstelling te bereiken wordt er voorzien in stimulerende maatregelen om tot de vrijwillige stopzetting te komen van stallen waar varkens worden gehouden. Het verlenen van stopzettingsvergoedingen en sloopvergoedingen moet de exploitanten en eigenaars aanzetten om over te gaan tot een vrijwillige stopzetting.

De vrijwillige stopzetting van stallen waar varkens gehouden worden moet bijdragen aan de inspanningen om tegen 2030 30% minder varkens in Vlaanderen te hebben en op deze wijze de ammoniakuitstoot afkomstig van varkensstallen aanzienlijk te reduceren. Bijkomend draagt deze regeling, door het gegeven dat de stopzetting van verschillende varkensstallen zal leiden tot een beperktere hoeveelheid mest die kan afgezet worden op Vlaamse grond, bij tot de inspanningen om de doelstellingen van het Mestdecreet te bereiken.

Enkel die exploitaties waarbij wordt vastgesteld dat zij in belangrijke mate bijdragen aan de depositie van ammoniakemissies in gebieden met Europees te beschermen natuur komen in aanmerking voor een stopzettingsvergoeding of sloopvergoeding. Het gaat dan met name over

exploitaties met een impactscore hoger dan 0.5%. De exploitanten kunnen ook steeds zelf een impactscore berekenen, en dit via de onlinetoepassing 'impactscore NH3'. Indien wordt vastgesteld dat de berekening van de impactscore op een correcte wijze werd uitgevoerd en op basis van correcte gegevens, dan wordt het resultaat van de door de exploitant uitgevoerde berekening beschouwd als de impactscore, op basis waarvan bepaald wordt of de betreffende exploitatie in aanmerking komt voor een stopzettingsvergoeding of sloopvergoeding.

De stopzettingsvergoeding of sloopvergoeding kan enkel aangevraagd worden voor het stopzetten, in zijn geheel, van een varkensstal. De gedeeltelijke stopzetting van een varkensstal komt niet in aanmerking voor een stopzettingsvergoeding of een sloopvergoeding.

De vergoedingsregeling in het voorliggend ontwerp van besluit wordt aangemeld bij de Europese Commissie. Pas nadat de Europese Commissie, overeenkomstig de richtsnoeren van de Europese Unie voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandsgebieden, de vergoedingsregeling verenigbaar met de interne markt heeft verklaard, kunnen er vergoedingen verstrekt worden. In dit kader dienden de relevante bepalingen van de vermelde richtsnoeren als basis voor de uitwerking van verschillende bepalingen van het voorliggend ontwerp van besluit.

De verstrekking van de vermelde vergoedingen gebeurt in twee fasen. In een eerste fase dient men een aanvraag in om in aanmerking te komen voor een stopzettingsvergoeding of een sloopvergoeding. Vervolgens wordt er gecontroleerd of de relevante voorwaarden vervuld zijn om in aanmerking te komen voor de stopzettingsvergoeding of sloopvergoeding. Bij een positief resultaat wordt aan de aanvrager deberekende stopzettingsvergoeding of sloopvergoeding meegedeeld. In het geval dat de betrokken partijen hiermee akkoord gaan, kan men binnen een bepaalde termijn een aanvraag indienen tot uitbetaling van de stopzettingsvergoeding of sloopvergoeding. Na controle van de relevante voorwaarden wordt er overgegaan tot de uitbetaling van de betreffende vergoedingen.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Het voorliggend ontwerp van besluit bevat 18 artikelen.

In **artikel 1** van voorliggend ontwerp van besluit worden de belangrijkste begrippen gedefinieerd.

Artikel 2 bepaalt dat de verlening van de stopzettingsvergoeding en de sloopvergoeding beperkt is tot de goedgekeurde begrotingskredieten en afhankelijk is van de naleving van de voorwaarden opgenomen in het besluit.

Artikel 3 stelt dat de betreffende vergoedingen slechts verleend kunnen worden na het akkoord van de Europese Commissie, overeenkomstig de voorwaarden, vermeld in 1.3.1.1. van de richtsnoeren van de Europese Unie voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandsgebieden. Vermeld artikel verduidelijkt tevens de gevallen waarbij de steunverlening, overeenkomstig de vermelde richtsnoeren, niet kan worden toegekend.

In **artikel 4** worden de voorwaarden beschreven waaraan voldaan moet zijn om in aanmerking te komen voor de stopzettingsvergoeding. Deze voorwaarden werden uitgeschreven in lijn met de relevante bepalingen van de richtsnoeren van de Europese Unie voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandsgebieden.

Enkel die exploitaties met een impactscore hoger dan 0,5% komen in aanmerking. De impactscore is een desktop berekening uitgevoerd door het VITO waarvan de uitkomst de procentuele bijdrage is van de inrichting, aan de kritische depositiewaarde van zowel de actuele oppervlaktes van habitattypes binnen de speciale beschermingszones aangewezen in uitvoering van de Habitatrichtlijn als van de potentiële oppervlaktes van habitattypes in zoekzones voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen van dezelfde speciale beschermingszones. Het betreft de procentuele bijdrage voor enerzijds vermisting of eutrofiëring en anderzijds voor verzuring. De berekeningen werden uitgevoerd met de emissies van de dieren, staltypes en coördinaten van het stalperceel aangegeven bij de mestbank voor het productiejaar 2021. De lijst met diertypes, stalsystemen en bijhorende ammoniak emissiefactoren is gebaseerd op de informatie uit het Richtlijnenboek Landbouwdieren.

Exploitanten hebben ook steeds de mogelijkheid om zelf de impactscore voor hun exploitatie te berekenen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de onlinetoepassing 'impactscore NH3'.

Aansluitend op de bepalingen van de richtsnoeren van de Europese Unie voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandsgebieden bepaalt vermeld artikel dat de productiecapaciteit van de betreffende stal gedurende 5 jaar voorafgaand aan de indiening van de aanvraag voor de stopzettingsvergoeding onafgebroken benut werd. Bij de bepaling of de productiecapaciteit onafgebroken benut werd, wordt rekening gehouden met de gebruiken inzake het houden van varkens.

Vermeld artikel stelt vast dat de stopzetting gemeld moet worden overeenkomstig artikel 98 van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning. Vermeld artikel stipuleert tevens de voorwaarden waaraan voldaan moet zijn nadat de stopzetting formeel werd gemeld. Zo worden in de betreffende stal geen dieren meer gehouden, worden de nutriëntenemissierechten, die werden aangewend voor het houden van de dieren in kwestie, geannuleerd en mag de betreffende exploitatie geen vergunning aanvragen die zou leiden tot een verhoging, ten opzichte van de situatie na de stopzetting, van de NH₃-emissies.

Wanneer de stallen niet worden gesloopt, wordt de aanwezige stalinrichting zoals voeder- en waterinstallaties verwijderd.

Wanneer de stallen niet worden gesloopt en niet verder gebruikt worden voor landbouwactiviteiten moet worden voldaan aan de wetgeving over de zonevreemde functiewijziging en moet een functiewijziging worden aangevraagd en verkregen zijn op het moment dat de nieuwe functie van start gaat. De nieuwe mogelijke functies van de stallen zijn dus gelimiteerd.

Daarnaast bevat vermeld artikel ook bepalingen inzake het verbod tot het aanwenden van de niet-gevulde nutriëntenemissierechten, van de landbouwer waartoe de exploitant in kwestie toe behoort, voor het houden van varkens. De berekening van de niet-gevulde nutriëntenemissierechten gebeurt op basis van het gemiddelde van de invulling van de nutriëntenemissierechten gedurende de kalenderjaren 2019, 2020 en 2021. Dit gemiddelde wordt afgetrokken van het aantal nutriëntenemissierechten waarover de landbouwer in kwestie op 1 januari 2022 beschikte. Het resultaat hiervan betreft het aantal niet-gevulde nutriëntenemissierechten van de landbouwer waartoe de exploitant in kwestie behoorde. Specifiek wat betreft de gedeeltelijke stopzetting worden de niet-gevulde nutriëntenemissierechten proportioneel herrekend naar de stal of stallen die worden stopgezet, op basis van het aantal dieren dat in elke stal, van de landbouwer waartoe de exploitant in kwestie toe behoort, gehouden wordt. Ook andere dan varkenstallen worden hierbij in rekening genomen. De niet-gevulde nutriëntenemissierechten die, na herrekening, betrekking hebben op de stal of stallen die worden stopgezet, worden niet aangewend voor het houden van varkens.

Artikel 5 en de bijlage waar in dit artikel naar wordt verwezen, stellen per dierencategorie de hoogte van de stopzettingsvergoeding vast. De hoogte van de stopzettingsvergoedingen is per dier

uit de dieren categorie beren en zeugen, vleesvarkens en biggen afhankelijk van de levensduur van de stal. Op die manier wordt in de hoogte van de vergoeding rekening gehouden met de afschrijvingen van gebouwen en uitrusting. In de bijlage zijn per dieren categorie de steunbedragen opgenomen. Maximaal worden vergoedingen uitbetaald van 838 euro per zeug of beer, 151 euro per vleesvarken en 44 euro per big. Deze maximale vergoedingen stemmen overeen met de vergoedingen die toegekend werden in concrete stopzettingdossiers van gesloten varkensbedrijven waarbij de gemiddelde leeftijd van de stallen 29 jaar betrof.

Artikel 6 bevat de nadere regels inzake de vaststelling van het aantal aanwezige dieren in de betreffende stal. De Vlaamse Landmaatschappij beschikt via de gegevens van de Mestbankaangifte, per exploitatie, over het aantal aanwezige dieren. In bepaalde gevallen kan op basis van deze gegevens het aantal aanwezige dieren per varkensstal vastgesteld worden. Dit is bijvoorbeeld het geval indien er zich op een exploitatie slechts één varkensstal bevindt. Logischerwijze hebben alle varkens die aangegeven werden in de Mestbankaangifte dan betrekking op die ene varkensstal. In het geval het aantal aanwezige dieren niet op basis van de gegevens van de Mestbankaangifte vastgesteld kan worden, dan bevat vermeld artikel 5 een berekeningsformule, om het aantal aanwezige dieren vast te stellen.

In **artikel 7** worden de voorwaarden bepaald waaraan voldaan moet zijn om in aanmerking te komen voor de sloopvergoeding. Ook deze voorwaarden werden uitgeschreven in lijn met de relevante bepalingen van de richtsnoeren van de Europese Unie voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandsgebieden.

Enkel stallen waarvoor een aanvraag voor stopzettingsvergoeding werd goedgekeurd, komen in aanmerking voor een sloopvergoeding. De mogelijkheid bestaat om ook voor erfverharding die zich situeert aan de betreffende stal een sloopvergoeding aan te vragen. Van belang is ook dat de sloop slechts een aanvang kan nemen nadat alle nodige vergunningen voor de betreffende sloopwerken werden bekomen en dat de sloopwerken worden uitgevoerd overeenkomstig de regels inzake sloopwerken.

Artikel 8 stelt de maximale hoogtes van de sloopvergoedingen vast. De hoogte van de sloopvergoeding van varkensstallen werd berekend op basis van concrete dossiers van de afbraak van varkensstallen en heeft betrekking op de sloop van het gebouw en de erfverharding. De hoogte van de sloopvergoeding van erfverharding werd berekend op basis van concrete dossiers van de afbraak van (erf)verharding. Het betreft een gemiddelde gebaseerd op regelmatige offertes voor de afbraak, afvoer en van betonverharding of semiverharding in steenslag. De maximale sloopvergoeding bedraagt per m² voor de stal 40 euro en voor de erfverharding 8 euro. Deze maximale sloopvergoeding wordt beperkt tot de reële sloopkosten, aangetoond met stukken.

Artikel 9 bevat de nadere bepalingen aangaande de aanvraag voor een stopzettingsvergoeding en sloopvergoeding. De aanvrager zal slechts één aanvraag moeten indienen, die ofwel louter betrekking heeft op de stopzettingsvergoeding, ofwel betrekking heeft op de stopzettingsvergoeding en de sloopvergoeding. Vermeld artikel 8 bepaalt de gegevens die verstrekt dienen te worden bij de betreffende aanvraag alsook de documenten die bijgevoegd dienen te worden.

Artikel 10 bepaalt dat de aanvragen in een bepaalde volgorde worden afgehandeld. Die exploitaties, waartoe de stal behoort waarvoor de vergoeding wordt gevraagd, met een hogere impactscore worden steeds eerder behandeld dan die exploitaties met een lagere impactscore. Op deze wijze wordt gegarandeerd dat exploitaties met het grootste vervuilende karakter bij voorrang een aanbod tot vergoeding krijgen. Om de sloop van de betreffende stal te stimuleren bepaalt vermeld artikel dat ter bepaling van de volgorde van afhandeling, een bepaalde factor wordt opgeteld bij de

impactscore van de exploitatie, in het geval dat de aanvraag tevens betrekking heeft op een sloopvergoeding.

In **artikel 11** worden de nadere regels bepaald aangaande de wijze waarop en de termijnen waarbinnen de aanvraag wordt behandeld. De aanvrager heeft hierbij de mogelijkheid om, in het geval van een onvolledige aanvraag, alsnog de nodige gegevens of documenten te verstrekken. Uiterlijk 120 dagen na het afsluiten van de periode waarbinnen een aanvraag ingediend kon worden, ontvangen de ondertekenaars van de betreffende aanvraag de beslissing. Indien één of meerdere van de ondertekenaars niet akkoord gaan, kunnen zij, binnen de 30 dagen na ontvangst van de betreffende beslissing, bezwaar aantekenen.

Artikel 12 bepaalt dat de exploitant, in het geval van een stopzettingsvergoeding, of de eigenaar van de stal, in het geval van een sloopvergoeding, respectievelijk uiterlijk één jaar en twee jaar na ontvangst van de initiële beslissing, een aanvraag kan indienen tot uitbetaling van de betreffende vergoeding.

In **artikel 13** wordt gesteld dat de betreffende vergoeding uiterlijk zestig dagen na de ontvangst van de aanvraag tot uitbetaling, en na controle op de naleving van de voorwaarden van het voorliggend ontwerp van besluit wordt uitbetaald. In het geval dat niet voldaan is aan de voorwaarden, wordt de aanvrager hiervan in kennis gesteld en wordt de betreffende vergoeding niet uitbetaald. Tegen deze beslissing kan de aanvrager een bezwaar aantekenen.

Artikel 14

voorziet in een in mindering brengen van de door het VLIF verstrekte investeringssteun die nog niet definitief verworven is van de stopzettings- en sloopvergoeding. Het in mindering gebrachte bedrag wordt ter beschikking van het VLIF gesteld.

Artikel 15 stelt dat er door de personeelsleden van de bevoegde entiteit controle en toezicht wordt uitgeoefend op de naleving van de bepalingen van het voorliggend ontwerp van besluit. Als de inhoudelijke voorwaarden niet worden nageleefd, worden de uitbetaalde vergoedingen en bekomen intresten teruggevorderd. In die zin dat de niet-naleving van de voorwaarden die betrekking hebben op de stopzettingsvergoeding tot de terugvordering van de stopzettingsvergoeding (en bekomen intresten) kan leiden, en dat de niet-naleving van de voorwaarden die betrekking hebben op de sloopvergoeding tot de terugvordering van de sloopvergoeding (en bekomen intresten) kan leiden.

In **artikel 16** wordt nader omschreven over welke bepalingen de Vlaamse minister bevoegd voor de omgeving en de natuur nadere regels kan bepalen.

Artikel 17 bepaalt de nadere regels met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het ontwerp van besluit. De VLM wordt vastgesteld als de verwerkingsverantwoordelijke, de bewaartermijn wordt bepaald op 5 jaar en er wordt vastgesteld aan welke voorwaarden de communicatie met de betrokkenen moet voldoen.

Artikel 18 bepaalt dat het besluit in werking zal treden op

Artikel 19 stelt vast welke minister belast zijn met de uitvoering van het voorliggend ontwerp van besluit.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Voor de budgettaire impact wordt verwezen naar p.40 van de Conceptnota Pas van 23 februari 2022.

Er dienen dan ook geen bijkomende investeringen te gebeuren voor de implementatie van voorliggend besluit.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën van 28 april 2022 gaat als bijlage.

Het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting van 30 mei 2022 gaat als bijlage.

De voorziene middelen en de oorsprong van de voorziene middelen voor de vrijwillige stopzettingsregeling varkenshouderijen zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering in de Conceptnota PAS van 23 februari 2023 (VR 2022 2302 MED.0068/2) blijven onverminderd geldig.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Naar schatting zullen ongeveer 800 exploitanten in aanmerking komen voor een aanvraag voor stopzettingsvergoeding en sloopvergoeding. Als, naar verwachting, een aanzienlijk deel van dit aantal daadwerkelijk een aanvraag zou indienen, zal dit een weerslag hebben op het personeelsbestand van de betrokken entiteit. De afhandeling van de betreffende aanvragen houdt onder meer in dat nagegaan wordt of de verstrekte informatie correct is. Voor veel van de verstrekte gegevens zal dit een tijdrovende taak betreffen. In bepaalde gevallen zullen de vergunningen opgevraagd moeten worden bij de vergunningverlenende overheden. Daarnaast moet ook voor elk van de stallen waarvoor een vergoeding wordt aangevraagd een berekening uitgevoerd worden. Elk van de gegevens die hierbij in rekening wordt genomen, zal nauwgezet gecontroleerd moeten worden. Daarnaast is er ook de verwachting dat, gelet op de financiële gevolgen van de beslissing van de bevoegd entiteit, er een significant aantal bezwaren ontvangen zullen worden. De impact op het personeelsbestand zal evenwel ondervangen worden door de toekomstige aanwervingen die besloten werden in uitvoering van de conceptnota PAS van 23 februari 2022 (VR 2022 2302 MED.0068/2)

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het ontwerp van besluit heeft geen weerslag op de lokale en provinciale besturen.

4 VERDER TRAJECT

Na de tweede principiële goedkeuring wordt dit besluit ter advies voorgelegd aan de Gegevensbeschermingsautoriteit.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar tweede principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de vrijwillige stopzetting van varkensstallen;
- 2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten over het voormelde besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) met verzoek het advies om reden van hoogdringendheid mee te delen binnen een termijn van vijftien dagen;
- 3° dat de oproep tot vrijwillige stopzetting van varkensstallen wordt opengesteld.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR